
Commissie juridische zaken

2016/0152(COD)

30.3.2017

ADVIES

van de Commissie juridische zaken

aan de Commissie interne markt en consumentenbescherming

inzake het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de aanpak van geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op basis van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG
(COM(2016)0289 – C8-0192/2016 – 2016/0152(COD))

Rapporteur voor advies: Lidia Joanna Geringer de Oedenberg

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

Uw rapporteur is ingenomen met het voorstel van de Commissie, maar is van mening dat het te wensen overlaat wat de afschaffing van geoblocking betreft. Reeds vóór de inwerkingtreding van deze verordening moet het toepassingsgebied van de verordening zijn uitgebreid tot de levering, langs elektronische weg, van niet-audiovisuele auteursrechtelijk beschermde werken of diensten, met inbegrip van e-boeken, software, computerspellen en muziek, en tijdens de eerste herziening, na twee jaar toepassing, moet worden geëvalueerd of het toepassingsgebied eveneens moet worden uitgebreid tot audiovisueel werk. Als voorwaarde hiervoor zou echter gelden dat de handelaar houder is van een copyrightlicentie voor dergelijke werk of anderszins houder van het recht is op alle betrokken gebieden. Voorts is juridische duidelijkheid ten aanzien van de betekenis van "een activiteit richten" vereist, in het bijzonder in gevallen waarin een handelaar zich richt op een specifieke lidstaat en de toepasselijke rechtskeuze leidt tot de toepassing van de wetgeving van de lidstaat van de consument. Er dient geen twijfel te bestaan over de vraag welke wetgeving in dergelijke situaties van toepassing is. Het is echter ook belangrijk om te voorkomen dat handelaren in andere gevallen discrimineren. Bovendien moeten ze worden verplicht om te verkopen aan consumenten en andere handelaren, ongeacht het land van herkomst of verblijf van de consument. Bij dergelijke niet-gerichte transacties moet de wetgeving van de lidstaat van de verkoper derhalve de toepasselijke wetgeving zijn, vooral om het kleine en middelgrote ondernemingen gemakkelijker te maken, aangezien het voor hen een onevenredige belasting zou vormen om te moeten zorgen voor de middelen voor doeltreffende handel met consumenten die onder verschillende rechtstelsels vallen. Ten slotte is het van essentieel belang dat de verordening zo spoedig mogelijk van toepassing wordt.

AMENDEMENTEN

De Commissie juridische zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie interne markt en consumentenbescherming onderstaande amendementen in aanmerking te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een verordening

Titel

Door de Commissie voorgestelde tekst

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake de aanpak van geoblocking en andere vormen van discriminatie van **klanten** op basis van **nationaliteit**, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG

Amendement

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake de aanpak van geoblocking en andere vormen van discriminatie van **consumenten** op basis van **land van herkomst**, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG

Het woord "nationaliteit" moet in de hele tekst worden vervangen door "land van herkomst".

Amendement 2

Voorstel voor een verordening Overweging 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

(1) Om de doelstelling van de goede werking van de interne markt als ruimte **zonder binnengrenzen waarin** onder meer het vrije verkeer van goederen en diensten gewaarborgd wordt, **te realiseren**, volstaat het niet om tussen de lidstaten alleen de **door de staten gestelde belemmeringen** af te schaffen. Deze afschaffing kan worden ondermijnd door private partijen die obstakels opwerpen die onverenigbaar zijn met de vrijheden van de interne markt. Dit is het geval wanneer handelaren die in een lidstaat opereren, de toegang tot hun online-interfaces, zoals websites en apps, blokkeren of beperken voor **klanten** uit andere lidstaten die grensoverschrijdende handelstransacties wensen te verrichten (een praktijk die **bekend staat** als "**geoblocking**"). Voorts is daarvan sprake wanneer bepaalde handelaren voor deze **klanten** uit andere lidstaten verschillende algemene voorwaarden toepassen voor de toegang tot hun goederen en diensten, zowel online als offline. **Hoewel er soms een objectieve rechtvaardiging voor dit verschil in behandeling bestaat, weigeren handelaren de consument die grensoverschrijdende handelstransacties wensen te verrichten, in andere gevallen toegang tot goederen en diensten, of passen zij in dit verband verschillende voorwaarden toe om zuiver commerciële redenen.**

Amendement

(1) Om de doelstelling van de goede werking van de interne markt **te realiseren**, als ruimte **waarin de meeste handelsbelemmeringen zijn weggenomen en** onder meer het vrije verkeer van **personen**, goederen en diensten gewaarborgd wordt, **en om de doelstellingen van de strategie voor de digitale markt te verwezenlijken**, volstaat het niet om tussen de lidstaten alleen de **buitensporige bureaucratie** af te schaffen. Deze afschaffing kan worden ondermijnd door **bepaalde** private partijen die obstakels opwerpen die onverenigbaar zijn met de **beginselen en** vrijheden van de interne markt. Dit is het geval wanneer handelaren die in een lidstaat opereren, **in uitzonderlijke situaties** de toegang tot hun online-interfaces, zoals websites en apps, **ten onrechte** blokkeren of beperken voor **consumenten** uit andere lidstaten die grensoverschrijdende handelstransacties wensen te verrichten (een praktijk die **bekendstaat** als "**geoblocking**"). Voorts is daarvan sprake wanneer bepaalde handelaren voor deze **consumenten** uit andere lidstaten verschillende **beperkende** algemene voorwaarden toepassen voor de toegang tot hun goederen en diensten, zowel online als offline. **Deze praktijk ondermijnt het kerndoel van de interne markt en beperkt de keuze van consumenten en de concurrentie.**

Amendement 3

Voorstel voor een verordening

Overweging 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

(2) Op deze wijze delen bepaalde handelaren de interne markt kunstmatig langs binnengrenzen op in segmenten en belemmeren zij het vrije verkeer van goederen en diensten, waardoor zij de rechten van **klanten** inperken en hen verhinderen te profiteren van een ruimere keuze en optimale voorwaarden. Dergelijke discriminerende praktijken vormen een belangrijke oorzaak voor het relatief geringe aantal grensoverschrijdende handelstransacties binnen de Unie, ook in de sector van de elektronische handel, waardoor het volledige groeipotentieel van **de** interne markt niet kan worden gerealiseerd. Verduidelijken in welke gevallen er geen rechtvaardiging kan bestaan voor dit soort ongelijke behandeling moet alle deelnemers meer helderheid en rechtszekerheid bieden bij grensoverschrijdende transacties en moet ervoor zorgen dat de regels inzake non-discriminatie daadwerkelijk kunnen worden toegepast en gehandhaafd in de hele interne markt.

Amendement 4

Voorstel voor een verordening

Overweging 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

(3) Overeenkomstig artikel 20 van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ zien de lidstaten erop toe dat in de Unie gevestigde dienstverrichters afnemers van diensten niet verschillend behandelen op grond van

Amendement

(2) Op deze wijze delen bepaalde handelaren de interne markt kunstmatig langs binnengrenzen op in segmenten en belemmeren zij het vrije verkeer van goederen en diensten, waardoor zij de rechten van **consumenten** inperken en hen verhinderen te profiteren van een ruimere keuze en optimale voorwaarden. Dergelijke discriminerende praktijken vormen een belangrijke oorzaak voor het relatief geringe aantal grensoverschrijdende handelstransacties binnen de Unie, ook in de sector van de elektronische handel, waardoor het volledige groeipotentieel van **een werkelijk geïntegreerde** interne markt niet kan worden gerealiseerd **en gestimuleerd**. Verduidelijken in welke gevallen er geen rechtvaardiging kan bestaan voor dit soort ongelijke behandeling moet alle deelnemers meer helderheid en rechtszekerheid bieden bij grensoverschrijdende transacties en moet ervoor zorgen dat de regels inzake non-discriminatie daadwerkelijk kunnen worden toegepast en gehandhaafd in de hele interne markt.

Amendement

(3) Overeenkomstig artikel 20 van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ zien de lidstaten erop toe dat in de Unie gevestigde dienstverrichters afnemers van diensten niet verschillend behandelen op grond van

hun **nationaliteit** of verblijfplaats. Deze bepaling is echter niet volledig doeltreffend gebleken bij de bestrijding van discriminatie, en heeft de rechtsonzekerheid in onvoldoende mate teruggedrongen, met name vanwege de mogelijkheid om verschillen in behandeling die daardoor mogelijk zijn te rechtvaardigen, en de bijbehorende moeilijkheden bij de handhaving ervan in de praktijk. Bovendien **kunnen** geoblocking en andere vormen van discriminatie op grond van **nationaliteit, woonplaats of plaats van vestiging ook** ontstaan ten gevolge van acties door in derde landen gevestigde bedrijven die buiten het toepassingsgebied van die richtlijn vallen.

---

¹⁷ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36).

Amendement 5

Voorstel voor een verordening Overweging 3 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

hun **land van herkomst** of verblijfplaats. Deze bepaling is echter niet volledig doeltreffend gebleken bij de bestrijding van discriminatie, en heeft de rechtsonzekerheid in onvoldoende mate teruggedrongen, met name vanwege de mogelijkheid om verschillen in behandeling die daardoor mogelijk zijn te rechtvaardigen, en de bijbehorende moeilijkheden bij de handhaving ervan in de praktijk. Bovendien **zouden** geoblocking en andere vormen van discriminatie op grond van **land van herkomst of woonplaats ook kunnen** ontstaan ten gevolge van acties door in derde landen gevestigde bedrijven die buiten het toepassingsgebied van die richtlijn vallen **maar wel moeten worden aangepakt**.

---

¹⁷ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36).

Amendement

(3 bis) Hoewel deze verordening specifiek betrekking heeft op geoblocking, moet bijzondere aandacht worden besteed aan de vergroting van het consumentenvertrouwen in e-handel en aan de verbetering van het aanbod en de toegang tot goedkopere goederen en diensten.

Amendement 6

Voorstel voor een verordening

PE597.525v03-00

6/46

AD\1122691NL.docx

Overweging 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

(4) Met het oog op het waarborgen van de goede werking van de interne markt, zijn de gerichte maatregelen die in deze verordening worden vastgesteld en die voorzien in een duidelijke, eenvormige en doeltreffende reeks regels over een geselecteerd aantal onderwerpen, derhalve vereist.

Amendement

(4) Met het oog op het waarborgen van *zowel* de goede werking van de interne markt ***als het vrije verkeer van personen, goederen en diensten, zonder daarbij te discrimineren op grond van het land van herkomst of de verblijfplaats***, zijn de gerichte maatregelen die in deze verordening worden vastgesteld en die voorzien in een duidelijke, eenvormige en doeltreffende reeks regels over een geselecteerd aantal onderwerpen, derhalve vereist. ***Deze maatregelen moeten zorgen voor een evenwicht tussen consumentenbescherming enerzijds en economische en contractuele vrijheid voor handelaren anderzijds.***

Amendement 7

Voorstel voor een verordening Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) Deze verordening beoogt te voorkomen dat klanten worden gediscrimineerd op grond van ***nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging, met inbegrip van geoblocking***, in grensoverschrijdende commerciële transacties tussen handelaren en consumenten met betrekking tot de verkoop van goederen en de ***verlening*** van diensten in de Unie. Deze verordening beoogt tevens zowel directe als indirecte discriminatie ***tegen te gaan, en heeft dus ook betrekking op*** ongerechtvaardigde verschillen in behandeling op grond van andere onderscheidende criteria die tot hetzelfde resultaat leiden als de toepassing van criteria die rechtstreeks zijn gebaseerd op ***de nationaliteit***, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van ***klanten***.

Amendement

(5) Deze verordening beoogt te voorkomen dat klanten worden gediscrimineerd op grond van plaats van ***herkomst of verblijfplaats*** in grensoverschrijdende commerciële transacties tussen handelaren en consumenten met betrekking tot de verkoop van goederen en de ***verstrekking*** van ***immateriële goederen en diensten*** in de Unie. Deze verordening beoogt tevens zowel directe als indirecte discriminatie ***te voorkomen. Onder indirecte discriminatie moet de toepassing van andere onderscheidende criteria dan het land van herkomst of de verblijfplaats van consumenten worden verstaan, die deterministisch of statistisch gezien tot hetzelfde resultaat leiden als de directe toepassing van die criteria. Ook beoogt***

Dergelijke andere criteria kunnen met name worden gehanteerd aan de hand van informatie over de fysieke locatie van **klanten**, zoals het IP-adres dat wordt gebruikt om toegang te krijgen tot een online-interface, het adres voor de levering van goederen, de gekozen taal of de lidstaat waar het betaalinstrument van de **klant** is uitgegeven.

deze verordening ongerechtvaardigde verschillen in behandeling op grond van andere onderscheidende criteria **te omvatten**, die tot hetzelfde resultaat leiden als de toepassing van criteria die rechtstreeks zijn gebaseerd op **het land van herkomst**, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van **consumenten**. Dergelijke andere criteria kunnen met name worden gehanteerd aan de hand van informatie over de fysieke locatie van **consumenten**, zoals het IP-adres dat wordt gebruikt om toegang te krijgen tot een online-interface, het adres voor de levering van goederen, de gekozen taal of de lidstaat waar het betaalinstrument van de **consument** is uitgegeven. **Het ten onrechte blokkeren van de toegang tot websites en andere onlineondernemingen, automatische doorleiding van consumenten van de versie van het ene land naar die van een ander land, discriminatie van consumenten in specifieke gevallen van verkoop van goederen en diensten, alsook het omzeilen van dat verbod op discriminatie in passieve verkoopovereenkomsten, moeten derhalve door deze verordening worden verboden.**

Amendement 8

Voorstel voor een verordening Overweging 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

(6) Rekening houdend met het feit dat een aantal wettelijke en bestuursrechtelijke belemmeringen voor handelaren in bepaalde dienstensectoren in de gehele Unie zijn weggenomen als gevolg van de uitvoering van Richtlijn 2006/123/EG, moet wat de materiële werkingssfeer betreft worden gezorgd voor coherentie tussen deze verordening en Richtlijn 2006/123/EG. Bijgevolg moeten de bepalingen van deze verordening onder

Amendement

(6) Rekening houdend met het feit dat een aantal wettelijke en bestuursrechtelijke belemmeringen voor handelaren in bepaalde dienstensectoren in de gehele Unie zijn weggenomen als gevolg van de uitvoering van Richtlijn 2006/123/EG, moet wat de materiële werkingssfeer betreft worden gezorgd voor coherentie tussen deze verordening en Richtlijn 2006/123/EG. Bijgevolg moeten de bepalingen van deze verordening onder

meer van toepassing zijn op niet-audiovisuele, elektronisch verrichte diensten, waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, **onder voorbehoud echter van de specifieke uitsluiting als bedoeld in artikel 4 en de daaropvolgende evaluatie van die uitsluiting als bedoeld in artikel 9.**

Audiovisuele diensten, met inbegrip van de diensten waarvan het hoofdkenmerk is het verstrekken van toegang tot uitzendingen van sportevenementen, en die worden verleend op basis van exclusieve territoriale licenties, moeten derhalve worden uitgesloten van het toepassingsgebied van deze verordening. De toegang tot financiële retaildiensten, met inbegrip van betalingsdiensten, **moeten** derhalve ook worden uitgesloten, niettegenstaande de bepalingen van deze verordening met betrekking tot non-discriminatie op het gebied van betalingen.

meer van toepassing zijn op niet-audiovisuele **auteursrechtelijk beschermde werken en immateriële goederen**, waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal **ten aanzien waarvan de handelaar voor alle betrokken gebieden over de rechten voor het gebruik van dergelijke inhoud beschikt of daartoe een licentie heeft verkregen.** Audiovisuele werken, met inbegrip van **cinematografisch werk**, en audiovisuele diensten, met inbegrip van de diensten waarvan het hoofdkenmerk is het verstrekken van toegang tot uitzendingen van sportevenementen, en die worden verleend op basis van exclusieve territoriale licenties, moeten derhalve **voorlopig** worden uitgesloten van het toepassingsgebied van deze verordening, **in afwachting van een grondige herziening van de wetgeving.** De toegang tot financiële retaildiensten, met inbegrip van betalingsdiensten, **moet** derhalve ook worden uitgesloten. **De Commissie moet desalniettemin de mogelijkheden onderzoeken om deze op te nemen in het toepassingsgebied van de verordening**, niettegenstaande de bepalingen van deze verordening met betrekking tot non-discriminatie op het gebied van betalingen.

Amendement 9

Voorstel voor een verordening Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) Discriminatie **kan** zich **ook voordoen** met betrekking tot diensten op het gebied van vervoer, met name met betrekking tot de verkoop van toegangsbewijzen voor het vervoer van passagiers. **In dit verband bevatten**

Amendement

(7) Discriminatie **doet** zich **voor** met betrekking tot diensten op het gebied van vervoer, met name met betrekking tot de verkoop van toegangsbewijzen voor het vervoer van passagiers, **hoewel** Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het

Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸, Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹ en Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad²⁰ **echter** reeds een ruim discriminatieverbod **voor alle discriminerende praktijken die deze verordening beoogt te regelen**. Voorts is het de bedoeling Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad²¹ in de nabije toekomst in die zin te wijzigen. Daarom, **en om te zorgen voor samenhang met** het toepassingsgebied van **Richtlijn 2006/123/EG, moeten diensten op het gebied van vervoer buiten het toepassingsgebied van deze verordening blijven**.

---

¹⁸ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3).

¹⁹ Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 1).

²⁰ Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 1).

²¹ Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 14).

Europees Parlement en de Raad¹⁸, Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹ en Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad²⁰ reeds een ruim discriminatieverbod **bevatten**. Voorts is het de bedoeling Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad²¹ in de nabije toekomst in die zin te wijzigen. Daarom **moeten diensten op het gebied van vervoer na de herziening van deze verordening in het toepassingsgebied van deze verordening worden opgenomen of moet het verbod op discriminatie, dat alle discriminatoire praktijken omvat, op doeltreffende wijze worden gehandhaafd door middel van specifieke Uniewetgeving op dat gebied**.

---

¹⁸ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (PB L 293 van 31.10.2008, blz. 3).

¹⁹ Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 1).

²⁰ Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 1).

²¹ Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 14).

Amendement 10

Voorstel voor een verordening Overweging 7 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(7 bis) Deze verordening moet ook van toepassing zijn op de verkoop van pakketten van diensten. Een handelaar mag echter niet verplicht worden het pakket van diensten te verkopen wanneer hij niet het wettelijke recht heeft om een deel van de diensten of één of meerdere diensten te verlenen die deel uitmaken van het pakket.

Amendement 11

Voorstel voor een verordening Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(9) **Overeenkomstig** Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad²² **mag de keuze welke wetgeving van toepassing is op contracten tussen consumenten en een beroepsbeoefenaar die zijn commerciële of professionele activiteit uitoefent in het land** waar de consument zijn gewoonlijke verblijfplaats heeft of, in **ieder** geval, **die activiteiten richt op dat land of op verschillende landen, met inbegrip van dat land**, er niet toe leiden dat de consument de bescherming wordt onthouden die hem wordt geboden door bepalingen waarvan niet bij overeenkomst kan worden afgeweken op grond van de wetgeving van het land waar de consument gewoonlijk verblijft. Overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad²³ kan een

(9) **Deze verordening moet** Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad²² **onverlet laten, krachtens welke, in gevallen waarin een beroepsbeoefenaar zijn activiteiten uitoefent of op enigerlei wijze actief richt op een land of verschillende landen** waar de consument zijn gewoonlijke verblijfplaats heeft, of in **gevallen waarin de beroepsbeoefenaar verklaart dat dit het geval is, de keuze voor de wetgeving die van toepassing is op contracten tussen een consument en een beroepsbeoefenaar** er niet toe **mag** leiden dat de consument de bescherming wordt onthouden die hem wordt geboden door bepalingen waarvan niet bij overeenkomst kan worden afgeweken op grond van de wetgeving van het land waar de consument gewoonlijk verblijft. Overeenkomstig Verordening

consument in aangelegenheden die verband houden met de overeenkomst tussen een consument en een beroepsbeoefenaar die zijn commerciële en beroepsactiviteiten ontplooit in de lidstaat waar de consument woonplaats heeft, of dergelijke activiteiten met ongeacht welke middelen richt op die lidstaat, of op meerdere staten met inbegrip van die lidstaat, een rechtsvordering instellen tegen de wederpartij bij de gerechten van de lidstaat waar hij zijn woonplaats heeft en kan een vordering tegen een consument alleen bij deze gerechten worden ingesteld.

---

²² Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I) (PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6).

²³ Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1).

(EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad²³ kan een consument in aangelegenheden die verband houden met de overeenkomst tussen een consument en een beroepsbeoefenaar die zijn commerciële en beroepsactiviteiten ontplooit in de lidstaat waar de consument woonplaats heeft, of dergelijke activiteiten met ongeacht welke middelen richt op die lidstaat, of op meerdere staten met inbegrip van die lidstaat, een rechtsvordering instellen tegen de wederpartij bij de gerechten van de lidstaat waar hij zijn woonplaats heeft en kan een vordering tegen een consument alleen bij deze gerechten worden ingesteld.

---

²² Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I) (PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6).

²³ Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1).

Amendement 12

Voorstel voor een verordening Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) Deze verordening **mag geen afbreuk doen aan de handelingen van** het recht van de Unie inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken, en met name de bepalingen betreffende het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst en betreffende de

Amendement

(10) Deze verordening **moet** het recht van de Unie inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken **onverlet laten**, en met name de bepalingen betreffende het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst en betreffende de rechterlijke bevoegdheid zoals

rechterlijke bevoegdheid zoals voorgeschreven bij Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad²⁴ en Verordening (EU) 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad²⁵, met inbegrip van de toepassing van die handelingen en bepalingen in individuele gevallen. Met name *dient* het loutere feit dat de handelaar overeenkomstig de bepalingen van deze verordening handelt, niet zodanig te worden opgevat dat hij zijn activiteiten op de lidstaat van de consument richt voor de toepassing *ervan*.

voorgeschreven bij Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad²⁴ en Verordening (EU) 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad²⁵, met inbegrip van de toepassing van die handelingen en bepalingen in individuele gevallen. *Er is met name juridische duidelijkheid vereist ten aanzien van de betekenis van "een activiteit richten", en het loutere feit dat de handelaar overeenkomstig de bepalingen van deze verordening handelt, dient niet zodanig te worden opgevat dat hij zijn activiteiten op de lidstaat van de consument richt in de zin van artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 593/2008 en van artikel 17, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1215/2012, overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het loutere feit dat de handelaar de toegang tot zijn online-interface voor consumenten uit een andere lidstaat niet blokkeert of beperkt, geen verschillende algemene toegangsvoorwaarden toepast in de in deze verordening bedoelde gevallen, of geen verschillende voorwaarden toepast voor betalingstransacties in het tijdschema voor betalingen, dient niet te worden opgevat als het richten van zijn activiteiten op de lidstaat van de consument. Een voornemen om een activiteit te richten op de lidstaat van een consument kan niet alleen dan als kenbaar gemaakt worden beschouwd als de handelaar de wettelijke verplichtingen naleeft die in deze verordening zijn vastgesteld. Wanneer een handelaar zijn activiteiten richt op de lidstaat van een consument, zelfs wanneer dergelijke commerciële praktijken niet expliciet worden genoemd op de online-interface van de handelaar, mogen consumenten de voordelen van Verordening (EG) nr. 593/2008 en Verordening (EU) 1215/2012, die van toepassing moeten blijven omwille van de rechtszekerheid, evenwel niet verliezen.*

---

²⁴ Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I) (PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6).

²⁵ Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1).

---

²⁴ Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I) (PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6).

²⁵ Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1).

Amendement 13

Voorstel voor een verordening Overweging 10 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(10 bis) In gevallen waarin een handelaar klanten echter toegang biedt tot zijn online-interface, zonder verschillende algemene toegangsvoorwaarden toe te passen bij de verkoop van goederen of de levering van diensten, of indien de aanvaarding van betaalinstrumenten die in andere lidstaten zijn uitgegeven niet gericht is op de lidstaat waar de consument zijn gebruikelijke verblijfplaats heeft, dient de wetgeving van de lidstaat van de verkoper de toepasselijke wetgeving te zijn.

Amendement 14

Voorstel voor een verordening Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11) De discriminerende praktijken die deze verordening wenst aan te pakken,

(11) De discriminerende praktijken die deze verordening wenst aan te pakken,

vinden gewoonlijk plaats via algemene voorwaarden en andere informatie zoals die wordt vastgesteld en toegepast door of namens de betrokken handelaar als voorwaarde voor de toegang tot de betrokken goederen of diensten en die ter beschikking worden gesteld van het grote publiek. Deze algemene voorwaarden voor de toegang omvatten onder meer de prijzen, de leveringsvoorwaarden en de betalingsvoorwaarden. Zij kunnen ter beschikking worden gesteld van het grote publiek door of namens de handelaar via diverse kanalen, zoals gepubliceerde informatie in advertenties, op websites of in precontractuele of contractuele documenten. Deze voorwaarden gelden wanneer geen sprake is van een andersluidende overeenkomst waarover afzonderlijk onderhandeld is en die rechtstreeks is gesloten tussen de handelaar en de consument. De voorwaarden waarover tussen de handelaar en de **klanten** individueel wordt onderhandeld, mogen voor de toepassing van deze verordening niet worden beschouwd als algemene toegangsvoorwaarden.

vinden gewoonlijk plaats via algemene voorwaarden en andere informatie zoals die wordt vastgesteld en toegepast door of namens de betrokken handelaar als voorwaarde voor de toegang tot de betrokken goederen of diensten en die ter beschikking worden gesteld van het grote publiek. Deze algemene voorwaarden voor de toegang omvatten onder meer de prijzen, de leveringsvoorwaarden en de betalingsvoorwaarden. Zij kunnen ter beschikking worden gesteld van het grote publiek door of namens de handelaar via diverse kanalen, zoals gepubliceerde informatie in advertenties, op websites of in precontractuele of contractuele documenten. Deze voorwaarden gelden wanneer geen sprake is van een andersluidende overeenkomst waarover afzonderlijk onderhandeld is en die rechtstreeks is gesloten tussen de handelaar en de consument. De voorwaarden waarover tussen de handelaar en de **consumenten** individueel wordt onderhandeld, mogen voor de toepassing van deze verordening niet worden beschouwd als algemene toegangsvoorwaarden.

Amendement 15

Voorstel voor een verordening Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

(12) Zowel consumenten als ondernemingen moeten worden beschermd tegen discriminatie op grond van hun nationaliteit, verblijfplaats of vestigingsplaats wanneer zij optreden als klant in de zin van deze verordening. Deze bescherming moet echter niet gelden voor klanten die een goed of een dienst kopen met het oog op wederverkoop, omdat dit gevolgen zou hebben voor op grote schaal gebruikte verdelingsregelingen tussen

Amendement

Schrappen

ondernemingen in een zakelijke context, zoals selectieve en exclusieve distributie, zodat fabrikanten over het algemeen hun detailhandelaren kunnen selecteren, met inachtneming van het mededingingsrecht.

Amendement 16

Voorstel voor een verordening Overweging 13

Door de Commissie voorgestelde tekst

(13) De gevolgen voor de consumenten en op de interne markt van discriminerende behandeling met betrekking tot commerciële transacties in verband met de verkoop van goederen of de verrichting van diensten in de Unie zijn dezelfde, ongeacht of de handelaar is gevestigd in een lidstaat of in een derde land. Daarom, en om ervoor te zorgen dat concurrerende marktdeelnemers zijn onderworpen aan dezelfde vereisten op dit gebied, moeten de in deze verordening beschreven maatregelen gelden voor alle marktdeelnemers die in de Unie actief zijn.

Amendement

(Niet van toepassing op de Nederlandse versie)

Amendement 17

Voorstel voor een verordening Overweging 14

Door de Commissie voorgestelde tekst

(14) Ter verbetering van de mogelijkheden voor **klanten** om toegang te krijgen tot informatie met betrekking tot de verkoop van goederen en de verrichting van diensten op de interne markt, en om de transparantie te vergroten, ook wat de prijzen betreft, mag de handelaar de **klanten** niet via het gebruik van technologische maatregelen of anderszins verhinderen volledige en gelijke toegang

Amendement

(14) Ter verbetering van de mogelijkheden voor **consumenten** om toegang te krijgen tot informatie met betrekking tot de verkoop van goederen en de verrichting van diensten op de interne markt, en om de transparantie te vergroten, ook wat de prijzen betreft, mag de handelaar de **consumenten** niet via het gebruik van technologische maatregelen of anderszins verhinderen volledige en gelijke

tot *online interfaces* te hebben op grond van hun *nationaliteit, verblijfplaats* of *vestigingsplaats*. Dergelijke technologische maatregelen kunnen met name technologieën omvatten die gebruikt worden om de fysieke locatie van de *klant* vast te stellen, met inbegrip van het *opsporen van dat IP-adres door middel van* coördinaten die zijn verkregen via een wereldwijd satellietnavigatiesysteem of gegevens in verband met een betalingstransactie. Dat verbod van discriminatie met betrekking tot de toegang tot *online interfaces* mag echter niet worden opgevat als een verplichting voor de handelaar om commerciële transacties met *klanten* aan te gaan.

toegang tot *online-interfaces* te hebben op grond van hun *land van herkomst* of *verblijfplaats*. *De toegang van consumenten tot online-interfaces in de vorm van een mobiele applicatie mag op geen enkele manier worden geblokkeerd wanneer consumenten er de voorkeur aan geven op die manier toegang te krijgen tot de online-interface van hun keuze en een handelaar een dergelijke mogelijkheid aanbiedt in een lidstaat.* Technologische maatregelen *die deze toegang verhinderen*, kunnen met name technologieën omvatten die gebruikt worden om de fysieke locatie van de *consument* vast te stellen, met inbegrip van het *IP-adres dat is gebruikt om toegang te krijgen tot een online-interface*, coördinaten die zijn verkregen via een wereldwijd satellietnavigatiesysteem of gegevens in verband met een betalingstransactie. Dat verbod van discriminatie met betrekking tot de toegang tot *online-interfaces* mag echter niet worden opgevat als een verplichting voor de handelaar om commerciële transacties met *consumenten* aan te gaan.

Amendement 18

Voorstel voor een verordening Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

(15) Bepaalde handelaren gebruiken verschillende versies van hun elektronische interfaces, gericht op *klanten* uit verschillende lidstaten. Dat moet weliswaar mogelijk blijven, maar een *klant* van één versie van de *online interface* naar een andere versie door te leiden zonder diens uitdrukkelijke toestemming, moet worden verboden. Alle versies van de *online interface* moeten te allen tijde *voor de klant* gemakkelijk toegankelijk blijven.

Amendement

(15) Bepaalde handelaren gebruiken verschillende versies van hun elektronische interfaces, gericht op *consumenten* uit verschillende lidstaten. Dat moet weliswaar mogelijk blijven, maar een *consument* van één versie van de *online-interface* naar een andere versie door te leiden zonder diens uitdrukkelijke toestemming, moet worden verboden. Alle versies van de *online-interface* moeten te allen tijde gemakkelijk toegankelijk blijven *voor de consument*.

Amendement 19

Voorstel voor een verordening Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

(16) In bepaalde gevallen zou het beperken of blokkeren van de toegang tot of doorleiding naar een alternatieve versie van een elektronische interface, zonder instemming van de **klant, nodig** kunnen **zijn** om redenen die verband houden met **de nationaliteit, verblijfplaats** of **plaats** van **vestiging**, met het oog op de naleving van een wettelijke vereiste in de wetgeving van de Unie of de wetgeving van **de lidstaten** in overeenstemming met de wetgeving van de Unie. Dergelijke wetten **kunnen** de toegang van **klanten** tot bepaalde goederen of diensten beperken, bijvoorbeeld door een verbod op het weergeven van specifieke inhoud in bepaalde lidstaten. Handelaren mogen niet worden verhinderd dergelijke verplichtingen na te leven en moeten dus de mogelijkheid hebben de toegang tot een **online interface** voor bepaalde **klanten** of **klanten** in bepaalde gebieden te blokkeren of te beperken of de klanten door te leiden naar een online-interface, voor zover dat om die reden nodig **is**.

Amendement

(16) In bepaalde gevallen zou het beperken of blokkeren van de toegang tot of doorleiding naar een alternatieve versie van een elektronische interface, zonder instemming van de **consument, alleen** kunnen **worden gerechtvaardigd indien dit nodig is** om redenen die verband houden met **het land van herkomst** of **de verblijfplaats** van **de consument**, met het oog op de naleving van een wettelijke vereiste in de wetgeving van de Unie of de wetgeving van **een lidstaat**, in overeenstemming met de wetgeving van de Unie, **die de handelaar moet naleven wanneer hij commerciële activiteiten uitvoert in de desbetreffende lidstaat**. Dergelijke wetten **zouden** de toegang van **consumenten** tot bepaalde goederen of diensten **kunnen** beperken, bijvoorbeeld door een verbod op het weergeven van specifieke inhoud in bepaalde lidstaten. Handelaren mogen niet worden verhinderd dergelijke verplichtingen na te leven en moeten dus de mogelijkheid hebben de toegang tot een **online-interface** voor bepaalde **consumenten** of **consumenten** in bepaalde gebieden te blokkeren of te beperken of de klanten door te leiden naar een online-interface, voor zover dat om die reden nodig **kan zijn. In verband hiermee moet een consument op een online-interface worden geïnformeerd over het doel van het blokkeren, beperken of doorleiden naar een alternatieve versie van een online-interface**.

Amendement 20

Voorstel voor een verordening Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

(17) In een aantal specifieke situaties kunnen verschillen in de behandeling van **klanten** via de toepassing van algemene toegangsvoorwaarden, met inbegrip van rechtstreekse weigeringen om goederen te verkopen of diensten te verlenen om redenen die verband houden met **de nationaliteit, de verblijfplaats** of de **plaats van vestiging** van de **klanten**, niet objectief worden gerechtvaardigd. In die situaties moet een dergelijke discriminatie in alle gevallen worden verboden en moeten **klanten** derhalve, overeenkomstig de specifieke voorwaarden van deze verordening, het recht hebben om commerciële transacties aan te gaan onder dezelfde voorwaarden als een lokale **klant**, en volledige en gelijke toegang hebben tot welk van de verschillende aangeboden goederen of diensten dan ook, ongeacht hun **nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging**. Handelaren moeten daarom waar nodig maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat dit discriminatieverbod wordt nageleefd, indien de betrokken **klanten** anders zouden worden uitgesloten van een dergelijke volledige en gelijke toegang. **Het verbod dat in die situaties van toepassing is, mag echter niet zodanig worden uitgelegd dat de handelaren wordt belet hun activiteiten te richten op verschillende lidstaten of op bepaalde groepen klanten met doelgerichte aanbiedingen en uiteenlopende voorwaarden, onder meer door landspecifieke online interfaces op te zetten.**

Amendement 21

Voorstel voor een verordening Overweging 18

Amendement

(17) In een aantal specifieke situaties kunnen verschillen in de behandeling van **consumenten** via de toepassing van algemene toegangsvoorwaarden, met inbegrip van rechtstreekse weigeringen om goederen te verkopen, **bepaalde financiële transacties te accepteren die officieel door een handelaar worden vermeld** of diensten te verlenen om redenen die verband houden met **het land van herkomst** of de **verblijfplaats** van de **consumenten**, niet objectief worden gerechtvaardigd. In die situaties moet een dergelijke discriminatie in alle gevallen worden verboden en moeten **consumenten** derhalve, overeenkomstig de specifieke voorwaarden van deze verordening, het recht hebben om commerciële transacties aan te gaan onder dezelfde voorwaarden als een lokale **consument**, en volledige en gelijke toegang hebben tot welk van de verschillende aangeboden goederen of diensten dan ook, ongeacht hun **land van herkomst of verblijfplaats**. Handelaren moeten daarom waar nodig maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat dit discriminatieverbod wordt nageleefd, indien de betrokken **consumenten** anders zouden worden uitgesloten van een dergelijke volledige en gelijke toegang.

(18) De eerste van die situaties is die waarbij de handelaar goederen verkoopt en die goederen niet door de verkoper of namens hem over de grens worden geleverd in de lidstaat van verblijf van de **klant**. In die situatie zou de **klant** de goederen moeten kunnen kopen tegen precies dezelfde voorwaarden, met inbegrip van de prijs en de voorwaarden voor de levering van de goederen, als vergelijkbare **klanten** die ingezetenen zijn van de lidstaat van de handelaar. Dat zou kunnen betekenen dat een buitenlandse **klant** de goederen in die lidstaat moet ophalen of in een andere lidstaat waar de handelaar wel levert. In dit geval is **hoeft geen registratie** voor de belasting over de toegevoegde waarde ("btw") in de lidstaat van de **klant plaats te vinden**, en hoeft de grensoverschrijdende levering van goederen niet te worden geregeld.

(18) De eerste van die situaties is die waarbij de handelaar goederen verkoopt en die goederen niet door de verkoper of namens hem over de grens worden geleverd in de lidstaat van verblijf van de **consument**. In die situatie zou de **consument** de goederen moeten kunnen kopen tegen precies dezelfde voorwaarden, met inbegrip van de prijs en de voorwaarden voor de levering van de goederen, als vergelijkbare **consumenten** die ingezetenen zijn van de lidstaat van de handelaar. Dat zou kunnen betekenen dat een buitenlandse **consument** de goederen in die lidstaat moet ophalen of in een andere lidstaat waar de handelaar wel levert. In dit geval is **de handelaar niet verplicht extra kosten voor de grensoverschrijdende levering te dekken. Bovendien hoeft de** belasting over de toegevoegde waarde ("btw") **niet te worden geregistreerd** in de lidstaat van de **consument**, en hoeft de grensoverschrijdende levering van goederen niet te worden geregeld.

Amendement 22

Voorstel voor een verordening Overweging 19

(19) De tweede situatie is wanneer de handelaar langs elektronische weg verrichte diensten levert, met uitzondering van **de** diensten waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, zoals clouddiensten, gegevensopslagdiensten, webhosting en het opzetten van firewalls. In dit geval is fysieke levering niet vereist, aangezien de diensten langs elektronische

(19) De tweede situatie is wanneer de handelaar langs elektronische weg verrichte diensten levert, met uitzondering van **audiovisuele** diensten waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, zoals **sociale-netwerkdiensten**, clouddiensten, gegevensopslagdiensten, webhosting en het opzetten van firewalls. In dit geval is

weg worden verricht. De handelaar kan btw aangeven en afdragen op een vereenvoudigde manier, in overeenstemming met de regels inzake het zogenaamde mini-éénloketsysteem in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 van de Raad.

fysieke levering niet vereist, aangezien de diensten langs elektronische weg worden verricht. De handelaar kan btw aangeven en afdragen op een vereenvoudigde manier, in overeenstemming met de regels inzake het zogenaamde mini-éénloketsysteem in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 van de Raad.

Amendement 23

Voorstel voor een verordening Overweging 19 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(19 bis) *Wanneer een handelaar langs elektronische weg niet-audiovisuele auteursrechtelijk beschermde werken of diensten levert die niet onder Richtlijn 2010/13/EU vallen, met inbegrip van e-boeken, software, computerspellen en muziek, waarvoor hij over de nodige gebruikersrechten beschikt of een licentie heeft verkregen om dergelijke inhoud voor alle betrokken gebieden te gebruiken, moet evenzo worden voorkomen dat hij discrimineert op grond van het land van herkomst of de verblijfplaats van de consument.*

Amendement 24

Voorstel voor een verordening Overweging 20

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(20) Tot slot, in de situatie waarin de handelaar diensten verricht en die diensten door de **klant** worden afgenomen in de kantoren van de handelaar of op een plaats die door de handelaar is gekozen en die niet de lidstaat is waarvan de **klant** de nationaliteit heeft of waar de **klant** zijn

(20) Tot slot, in de situatie waarin de handelaar diensten verricht en die diensten door de **consument** worden afgenomen in de kantoren van de handelaar of op een plaats die door de handelaar is gekozen en die niet de lidstaat is waarvan de **consument** de nationaliteit heeft of waar de

verblijfplaats *of plaats van vestiging* heeft, hoeft de toepassing van verschillende algemene toegangsvoorwaarden, om redenen die verband houden met dergelijke criteria, ook niet te worden gerechtvaardigd. Deze situaties betreffen, naar gelang van het geval, het verrichten van diensten zoals het bieden van hotelaccommodatie, sportevenementen, autoverhuur en toegangstickets voor muziekfestivals of attractieparken. In die situaties hoeft het bedrijf zich niet voor btw-doeleinden te registreren in een andere lidstaat en ook niet te zorgen voor grensoverschrijdende levering van goederen.

consument zijn verblijfplaats heeft, hoeft de toepassing van verschillende algemene toegangsvoorwaarden, om redenen die verband houden met dergelijke criteria, ook niet te worden gerechtvaardigd. Deze situaties betreffen, naar gelang van het geval, het verrichten van diensten zoals het bieden van hotelaccommodatie, sportevenementen, autoverhuur en toegangstickets voor muziekfestivals of attractieparken. In die situaties hoeft het bedrijf zich niet voor btw-doeleinden te registreren in een andere lidstaat en ook niet te zorgen voor grensoverschrijdende levering van goederen.

Amendement 25

Voorstel voor een verordening Overweging 21

Door de Commissie voorgestelde tekst

(21) In al deze gevallen is het zo dat wanneer een handelaar zijn activiteiten niet uitoefent in de lidstaat van de *klant* of zijn activiteiten daar niet op richt, hij dankzij de bepalingen inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst en betreffende de rechterlijke bevoegdheid van de Verordeningen (EG) nr. 593/2008 en (EU) nr. 1215/2012, voor de naleving van deze verordening geen extra kosten hoeft te maken in verband met jurisdictie of verschillen in toepasselijk recht. Wanneer een handelaar daarentegen zijn activiteiten in de lidstaat van de consument uitoefent of zijn activiteiten daarop richt, *heeft hij* zijn bedoeling tot uitdrukking *gebracht* om commerciële betrekkingen aan te knopen met consumenten uit die lidstaat *en is* hij dus in staat *geweest* rekening te houden met dergelijke kosten.

Amendement

(21) In al deze gevallen is het zo dat wanneer een handelaar zijn activiteiten niet uitoefent in de lidstaat van de *consument* of zijn activiteiten daar niet *actief* op richt, *of wanneer de consument geen consument is*, hij dankzij de bepalingen inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst en betreffende de rechterlijke bevoegdheid van de Verordeningen (EG) nr. 593/2008 en (EU) nr. 1215/2012, voor de naleving van deze verordening geen extra kosten hoeft te maken in verband met jurisdictie of verschillen in toepasselijk recht. Wanneer een handelaar daarentegen zijn activiteiten in de lidstaat van de consument uitoefent of zijn activiteiten daarop richt, *onder meer door de taal te gebruiken – eventueel, afhankelijk van de taal, in combinatie met andere criteria – of onder verwijzing naar een munteenheid of via een groot aantal treffers in de resultaten van lokale zoekmachines, en zijn*

bedoeling tot uitdrukking **brengt** om commerciële betrekkingen aan te knopen met consumenten uit die lidstaat, **moet** hij dus in staat **zijn** rekening te houden met dergelijke kosten. **Het discriminatieverbod uit hoofde van deze verordening mag derhalve niet worden opgevat als een verplichting om goederen over de grens in een andere lidstaat te leveren wanneer de handelaar zijn consumenten die vorm van levering anders niet zou aanbieden, of als een verplichting om de terugname van goederen in een andere lidstaat te aanvaarden, of daarbij extra kosten te dragen, wanneer de handelaar niet anderszins daartoe verplicht is.**

Amendement 26

Voorstel voor een verordening Overweging 22

Door de Commissie voorgestelde tekst

(22) Handelaren die onder de bijzondere regeling van titel XII, hoofdstuk 1, van Richtlijn 2006/112/EG²⁷ van de Raad vallen, zijn niet verplicht btw te betalen. Voor deze handelaren zou het verbod op de toepassing van verschillende algemene toegangsvoorwaarden om redenen die verband houden met **de nationaliteit, verblijfplaats** of **plaats van vestiging** van de **klant**, wanneer zij langs elektronische weg diensten verrichten, een verplichting tot registratie impliceren om btw van andere lidstaten aan te rekenen, hetgeen extra kosten met zich mee zou kunnen brengen en een onevenredige last zou zijn gezien de omvang en kenmerken van de betrokken handelaars. Daarom moeten die handelaren worden vrijgesteld van dit verbod voor zolang een dergelijke regeling van toepassing is.

---

²⁷ Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van

Amendement

(22) Handelaren die onder de bijzondere regeling van titel XII, hoofdstuk 1, van Richtlijn 2006/112/EG²⁷ van de Raad vallen, zijn niet verplicht btw te betalen. Voor deze handelaren zou het verbod op de toepassing van verschillende algemene toegangsvoorwaarden om redenen die verband houden met **het land van herkomst** of **de verblijfplaats** van de **consument**, wanneer zij langs elektronische weg diensten verrichten, een verplichting tot registratie impliceren om btw van andere lidstaten aan te rekenen, hetgeen extra kosten met zich mee zou kunnen brengen en een onevenredige last zou zijn gezien de omvang en kenmerken van de betrokken handelaars. Daarom moeten die handelaren worden vrijgesteld van dit verbod voor zolang een dergelijke regeling van toepassing is.

---

²⁷ Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van

28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1-118).

28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1-118).

Amendement 27

Voorstel voor een verordening

Overweging 23

Door de Commissie voorgestelde tekst

(23) In *al* deze gevallen kan het zijn dat handelaren in sommige gevallen geen goederen of diensten kunnen verkopen aan bepaalde *klanten* of aan *klanten* in bepaalde gebieden, *om redenen die verband houden met de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant*, als gevolg van een specifiek verbod of een verplichting die is vastgelegd in de wetgeving van de Unie of de wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het recht van de Unie. Op grond van wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het recht van de Unie kan van handelaren eveneens worden verlangd dat zij zich aan bepaalde regels houden over de prijsstelling van boeken. *Handelaren mag niet worden belet om dergelijke wetgeving*, voor zover nodig, na te leven.

Amendement

(23) In deze gevallen kan het zijn dat handelaren in sommige gevallen geen goederen of diensten kunnen verkopen aan bepaalde *consumenten* of aan *consumenten* in bepaalde gebieden, als gevolg van een specifiek verbod of een verplichting die is vastgelegd in de wetgeving van de Unie of de wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het recht van de Unie. Op grond van wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het recht van de Unie kan van handelaren eveneens worden verlangd dat zij zich aan bepaalde regels houden over de prijsstelling van boeken. *Daarnaast kan de wetgeving van lidstaten vereisen dat langs elektronische weg geleverde diensten en publicaties in aanmerking moeten kunnen komen voor hetzelfde preferentiële btw-tarief als publicaties op fysieke dragers, in lijn met de richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG wat btw-tarieven op boeken, kranten en tijdschriften betreft.* Voor zover nodig *en voor zover de beginselen en de wetgeving van de Unie worden geëerbiedigd, alsook de grondrechten zoals deze zijn verankerd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, mag handelaren niet worden belet om dergelijke wetgeving* na te leven.

Amendement 28

Voorstel voor een verordening

Overweging 26

Door de Commissie voorgestelde tekst

(26) Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepassing van de mededingingsregels, met name de artikelen 101 en 102 VWEU. Overeenkomsten waarbij ondernemingen worden verplicht om zich te onthouden van passieve verkoop in de zin van Verordening (EU) nr. 330/2010²⁹ van de Commissie aan bepaalde **klanten** of aan **klanten** in bepaalde gebieden worden over het algemeen beschouwd als mededingingsbeperkend en mogen in principe niet worden vrijgesteld van het verbod van artikel 101, lid 1, VWEU. Zelfs wanneer zij in het kader van de toepassing van deze verordening buiten de werkingssfeer van artikel 101 VWEU vallen, leiden zij tot verstoring van de goede werking van de interne markt en kunnen zij worden gebruikt om de bepalingen van deze verordening te omzeilen. De betrokken bepalingen van dergelijke en andere overeenkomsten op het gebied van passieve verkoop, die de handelaar verplicht in strijd met deze verordening te handelen, moeten dus van rechtswege nietig zijn. Deze verordening, en met name de bepalingen over toegang tot goederen of diensten, geldt niet voor overeenkomsten ter beperking van de actieve verkoop in de zin van Verordening (EU) nr. 330/2010.

---

²⁹ Verordening (EU) nr. 330/2010 van de Commissie van 20 april 2010 betreffende de toepassing van artikel 101, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op groepen verticale overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen (PB L 102 van 23.4.2010, blz. 1).

Amendement

(26) Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepassing van de mededingingsregels, met name de artikelen 101 en 102 VWEU. Overeenkomsten waarbij ondernemingen worden verplicht om zich te onthouden van passieve verkoop in de zin van Verordening (EU) nr. 330/2010²⁹ van de Commissie aan bepaalde **consumenten** of aan **consumenten** in bepaalde gebieden worden over het algemeen beschouwd als mededingingsbeperkend en mogen in principe niet worden vrijgesteld van het verbod van artikel 101, lid 1, VWEU. Zelfs wanneer zij in het kader van de toepassing van deze verordening buiten de werkingssfeer van artikel 101 VWEU vallen, leiden zij tot verstoring van de goede werking van de interne markt en kunnen zij worden gebruikt om de bepalingen van deze verordening te omzeilen. De betrokken bepalingen van dergelijke en andere overeenkomsten op het gebied van passieve verkoop, die de handelaar verplicht in strijd met deze verordening te handelen, moeten dus van rechtswege nietig zijn. Deze verordening, en met name de bepalingen over toegang tot goederen of diensten, geldt niet voor overeenkomsten ter beperking van de actieve verkoop in de zin van Verordening (EU) nr. 330/2010.

---

²⁹ Verordening (EU) nr. 330/2010 van de Commissie van 20 april 2010 betreffende de toepassing van artikel 101, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op groepen verticale overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen (PB L 102 van 23.4.2010, blz. 1).

Amendement 29

Voorstel voor een verordening Overweging 27

Door de Commissie voorgestelde tekst

(27) De lidstaten wijzen een of meer instanties aan die **verantwoordelijk zijn voor het nemen van** doeltreffende maatregelen om toezicht te houden op en de naleving te verzekeren van de bepalingen van deze verordening. De lidstaten moeten er ook voor zorgen dat er doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties kunnen worden opgelegd aan handelaars in geval van schending van deze verordening.

Amendement

(27) De lidstaten wijzen een of meer **verantwoordelijke** instanties aan die **over de nodige bevoegdheden beschikken om** doeltreffende maatregelen **te nemen** om toezicht te houden op en de naleving te verzekeren van de bepalingen van deze verordening. De lidstaten moeten er ook voor zorgen dat er doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties kunnen worden opgelegd aan handelaars in geval van schending van deze verordening.

Amendement 30

Voorstel voor een verordening Overweging 28

Door de Commissie voorgestelde tekst

(28) De consument moet bijstand kunnen krijgen van bevoegde **autoriteiten** ter vergemakkelijking van de beslechting van geschillen met handelaren, die voortvloeien uit de toepassing van deze verordening, onder meer door een uniform klachtenformulier.

Amendement

(28) De consument moet bijstand kunnen krijgen van bevoegde **instanties** ter vergemakkelijking van de beslechting van geschillen met handelaren, die voortvloeien uit de toepassing van deze verordening, onder meer door een uniform klachtenformulier.

Amendement 31

Voorstel voor een verordening Overweging 29

Door de Commissie voorgestelde tekst

(29) Deze verordening moet op gezette

Amendement

(29) Deze verordening moet op gezette

tijden worden geëvalueerd, met het oog op het voorstellen van wijzigingen, indien nodig. De eerste evaluatie moet in **het bijzonder gericht zijn** op de mogelijke uitbreiding van **het verbod** van artikel 4, lid 1, onder b), tot diensten die langs elektronische weg worden verricht, waarvan het belangrijkste kenmerk is het bieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, **mits** de handelaar **over** de **nodige** rechten voor de **betrokken gebieden beschikt**.

tijden worden geëvalueerd, met het oog op het voorstellen van wijzigingen, indien nodig. De eerste evaluatie moet **gericht zijn op het in kaart brengen van situaties waarin verschillen in behandeling niet kunnen worden gerechtvaardigd op grond van Richtlijn 2006/123/EG, en in het bijzonder** op de mogelijke uitbreiding van **de toepassing** van artikel 4, lid 1, onder b), tot diensten die langs elektronische weg worden verricht **en immateriële goederen**, waarvan het belangrijkste kenmerk is het bieden van toegang tot en gebruik van **audiovisuele** auteursrechtelijk beschermde werken **en diensten** of ander beschermd materiaal **ten aanzien waarvan** de handelaar **voor de betrokken gebieden over de** rechten voor **het gebruik van dergelijke inhoud beschikt, een en ander in afwachting van een grondige herziening van de wetgeving inzake deze diensten en met het oog op de mogelijke uitbreiding tot andere gevallen en de ontwikkeling van consumentenprijzen en koopkracht op de interne markt naar aanleiding van deze verordening. Voor wat betreft de herziening van het auteursrecht, de sector audiovisuele diensten en grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten voor abonnees die tijdelijk elders verblijven dan in hun lidstaat van verblijf, dient voorts rekening te worden gehouden met de technologische ontwikkelingen en de ontwikkelingen op wetgevingsgebied in de lidstaten. Tijdens deze eerste evaluatie moet tevens de uitbreiding worden overwogen van het toepassingsgebied van deze verordening tot diensten op het gebied van financiën, vervoer of gezondheidszorg. Aanbieders van audiovisuele diensten moeten in de toekomst meewerken aan de evaluatie om te beoordelen of de opname van deze diensten binnen het toepassingsgebied van deze verordening zou leiden tot de ontwikkeling van bedrijfsmodellen die efficiënter zijn dan de modellen die**

momenteel worden gebruikt.

Amendement 32

Voorstel voor een verordening Overweging 30

Door de Commissie voorgestelde tekst

(30) Met het oog op vergemakkelijking van de efficiënte toepassing van de in deze verordening vastgestelde voorschriften, moeten de mechanismen voor grensoverschrijdende samenwerking tussen bevoegde instanties van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad³⁰ ook voor die voorschriften kunnen worden toegepast. Aangezien Verordening (EG) nr. 2006/2004 alleen geldt voor wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument, ***mogen die maatregelen slechts worden toegepast wanneer de klant een consument is.*** Verordening (EG) nr. 2006/2004 moet ***daarom*** dienovereenkomstig worden gewijzigd.

---

³⁰ Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming) (PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1).

Amendement

(30) Met het oog op vergemakkelijking van de efficiënte toepassing van de in deze verordening vastgestelde voorschriften, moeten de mechanismen voor grensoverschrijdende samenwerking tussen bevoegde instanties van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad³⁰ ook voor die voorschriften kunnen worden toegepast. Aangezien Verordening (EG) nr. 2006/2004 alleen geldt voor wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument, moet ***zij*** dienovereenkomstig worden gewijzigd.

---

³⁰ Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming) (PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1).

Amendement 33

Voorstel voor een verordening Overweging 33

(33) Ter verwezenlijking van de doelstelling van een effectieve aanpak van directe en indirecte discriminatie op grond van ***nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging*** van de ***klanten***, is het aangewezen om een verordening vast te stellen die rechtstreeks van toepassing is in alle lidstaten. Dit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de non-discriminatiebepalingen in de hele Unie uniform worden toegepast en dat zij tegelijk in werking treden. Alleen een verordening garandeert de mate van duidelijkheid, uniformiteit en rechtszekerheid die nodig is om de ***consument*** in staat te stellen ten volle profijt te trekken van deze regels.

Amendement 34

Voorstel voor een verordening Overweging 34

(34) Aangezien de doelstelling van deze verordening, namelijk het voorkomen van directe en indirecte discriminatie op grond van ***nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging*** van ***klanten***, met inbegrip van geoblocking, bij handelstransacties met handelaren in de Unie, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, gezien de grensoverschrijdende aard van het probleem en het gebrek aan duidelijkheid van de bestaande regelgeving, maar vanwege de omvang en mogelijke ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer op de interne markt beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie maatregelen vaststellen in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel als uiteengezet in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Overeenkomstig het in

(33) Ter verwezenlijking van de doelstelling van een effectieve aanpak van directe en indirecte discriminatie op grond van ***het land van herkomst of de verblijfplaats*** van de ***consumenten***, is het aangewezen om een verordening vast te stellen die rechtstreeks van toepassing is in alle lidstaten. Dit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de non-discriminatiebepalingen in de hele Unie uniform worden toegepast en dat zij tegelijk in werking treden. Alleen een verordening garandeert de mate van duidelijkheid, uniformiteit en rechtszekerheid die nodig is om ***consumenten*** in staat te stellen ten volle profijt te trekken van deze regels.

(34) Aangezien de doelstelling van deze verordening, namelijk het voorkomen van directe en indirecte discriminatie op grond van ***het land van herkomst of de verblijfplaats*** van ***consumenten***, met inbegrip van geoblocking, bij handelstransacties met handelaren in de Unie, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, gezien de grensoverschrijdende aard van het probleem en het gebrek aan duidelijkheid van de bestaande regelgeving, maar vanwege de omvang en mogelijke ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer op de interne markt beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie maatregelen vaststellen in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel als uiteengezet in artikel 5 van het Verdrag betreffende de

hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

Europese Unie. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

Amendement 35

Voorstel voor een verordening Overweging 35

Door de Commissie voorgestelde tekst

(35) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie erkende beginselen in acht. Met name wordt met deze verordening gestreefd naar volledige eerbiediging van de artikelen 16 en 17 daarvan,

Amendement

(35) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie erkende beginselen in acht. Met name wordt met deze verordening gestreefd naar volledige eerbiediging van de artikelen **II**, 16 en 17 daarvan,

Amendement 36

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – titel

Door de Commissie voorgestelde tekst

Doel en toepassingsgebied

Amendement

Onderwerp en toepassingsgebied

Amendement 37

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. ***Deze verordening heeft tot doel*** bij te dragen tot de goede werking van de interne markt door het voorkomen van ***discriminatie*** die, direct of indirect, op de ***nationaliteit***, de ***verblijfplaats of de plaats***

Amendement

1. ***Het doel van deze verordening is*** bij te dragen tot de goede werking van de interne markt ***en een hoog niveau van consumentenbescherming te bereiken*** door het voorkomen van ***geoblocking*** die, direct of indirect, op ***het land van***

van *vestiging* van de *klanten is gebaseerd*.

herkomst of de verblijfplaats van consumenten is gebaseerd. In deze verordening worden situaties gedefinieerd waarin toegangsvoorwaarden niet kunnen worden gerechtvaardigd op grond van de objectieve criteria zoals deze zijn vastgelegd in de bepalingen van artikel 20, lid 2, van Richtlijn 2006/123/EG. Indien de bepalingen van deze verordening in strijd zijn met de bepalingen van artikel 20, lid 2, van Richtlijn 2006/123/EG, krijgen de bepalingen van deze verordening voorrang. Artikel 20, lid 2, van Richtlijn 2006/123/EG blijft volledig van toepassing in situaties die niet onder deze verordening vallen en die binnen de werkingssfeer van Richtlijn 2006/123/EG vallen.

Amendement 38

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 2 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

(a) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten verleent, of dit wenst te doen, in een andere lidstaat dan de lidstaat waar de *klant* zijn verblijfplaats *of plaats van vestiging* heeft;

Amendement

(a) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten verleent, *met inbegrip van niet-audiovisuele auteursrechtelijk beschermde werken en diensten*, of dit wenst te doen, in een andere lidstaat dan de lidstaat waar de *consument* zijn verblijfplaats heeft;

Amendement 39

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 2 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

(b) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten verleent, of dit wenst te doen, in dezelfde lidstaat als die waarin

Amendement

(b) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten verleent, *met inbegrip van niet-audiovisuele auteursrechtelijk*

de *klant* zijn verblijfplaats of plaats van vestiging heeft, maar de klant een onderdaan van een andere lidstaat is;

beschermde werken en diensten, of dit wenst te doen, in dezelfde lidstaat als die waarin de *consument* zijn verblijfplaats of plaats van vestiging heeft, maar de klant een onderdaan van een andere lidstaat is;

Amendement 40

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 2 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

(c) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten levert, of dit wenst te doen, in de lidstaat waar de *klant* zich tijdelijk bevindt zonder in die lidstaat te verblijven *of zijn plaats van vestiging in die lidstaat te hebben*.

Amendement

(c) wanneer de handelaar goederen verkoopt of diensten levert, *met inbegrip van niet-audiovisuele auteursrechtelijk beschermde werken en diensten*, of dit wenst te doen, in de lidstaat waar de *consument* zich tijdelijk bevindt zonder in die lidstaat te verblijven.

Amendement 41

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

5. Deze verordening *doet geen afbreuk aan* besluiten van het recht van de Unie inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken. De naleving van deze verordening wordt niet zodanig uitgelegd dat een handelaar zijn activiteiten richt op de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats of woonplaats heeft in de zin van artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 593/2008 en van artikel 17, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1215/2012.

Amendement

5. Deze verordening *laat* besluiten van het recht van de Unie inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken *onverlet*. De *loutere* naleving van deze verordening wordt niet zodanig uitgelegd dat een handelaar zijn activiteiten richt op de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats of woonplaats heeft in de zin van artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 593/2008 en van artikel 17, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1215/2012. *Met name wanneer een handelaar die in overeenstemming met de artikelen 3, 4 en 5 handelt, de toegang van consumenten tot zijn online-interface niet blokkeert of beperkt, hen niet doorleidt naar een versie van zijn*

online-interface die verschilt van de online-interface waartoe de consument oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen, ongeacht hun land van herkomst of verblijfplaats, geen verschillende algemene toegangsvoorwaarden hanteert in situaties die onder deze verordening vallen, kan die handelaar louter op deze gronden niet worden beschouwd als een handelaar die zijn activiteiten richt op de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats of woonplaats heeft. Dit is echter niet van toepassing wanneer uit bijkomende elementen, die verder gaan dan het eenvoudigweg naleven van de bestaande dwingende bepalingen, blijkt dat de handelaar zijn beroeps- of handelsactiviteiten op die lidstaat richt.

Amendement 42

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – alinea 2 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

(c) "klant": een consument of een onderneming die onderdaan is van een lidstaat of daar zijn verblijfplaats of plaats van vestiging heeft, en binnen de Unie een goed of een dienst koopt of van plan is te kopen, andere dan bestemd voor wederverkoop;

Amendement

Schrappen

Amendement 43

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – alinea 2 – letter d

Door de Commissie voorgestelde tekst

*(d) "algemene voorwaarden": alle voorwaarden en andere informatie, met inbegrip van verkoopprijzen, regulering van de toegang van **klanten** tot door een*

Amendement

*(d) "algemene voorwaarden": alle voorwaarden en andere informatie, met inbegrip van verkoopprijzen, regulering van de toegang van **consumenten** tot door*

handelaar te koop aangeboden goederen of diensten, die worden vastgesteld, toegepast en ter beschikking gesteld van het grote publiek door of namens de handelaar en die gelden bij ontstentenis van een individueel gesloten overeenkomst tussen de handelaar en de consument;

een handelaar te koop aangeboden goederen of diensten, die worden vastgesteld, toegepast en ter beschikking gesteld van het grote publiek door of namens de handelaar en die gelden bij ontstentenis van een individueel gesloten overeenkomst tussen de handelaar en de consument;

Amendement 44

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – alinea 2 – letter e

Door de Commissie voorgestelde tekst

(e) "goederen": alle roerende lichamelijke zaken, behalve zaken die executoriaal of anderszins gerechtelijk worden verkocht; ***water, gas en elektriciteit worden als goederen in de zin van deze verordening beschouwd, als zij voor verkoop gereed zijn gemaakt in een beperkt volume of in een bepaalde hoeveelheid;***

Amendement

(e) "goederen": alle roerende lichamelijke zaken, behalve zaken die executoriaal of anderszins gerechtelijk worden verkocht;

Amendement 45

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – alinea 2 – letter f

Door de Commissie voorgestelde tekst

(f) "online-interface": software, met inbegrip van een website en toepassingen, die wordt beheerd door of namens een handelaar, die dient om ***klanten*** toegang te geven tot zijn goederen of diensten met het oog op commerciële transacties met betrekking tot die goederen of diensten;

Amendement

(f) "online-interface": software, met inbegrip van een website en toepassingen, die wordt beheerd door of namens een handelaar, die dient om ***consumenten*** toegang te geven tot zijn goederen of diensten met het oog op commerciële transacties met betrekking tot die goederen of diensten;

Amendement 46

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – alinea 2 – letter h bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(h bis) "geoblocking": een ongerechtvaardigde beperking, om geografische redenen en door middel van technologische maatregelen of op enige andere wijze, van de toegang tot bepaalde online-interfaces.

Amendement 47

Voorstel voor een verordening Artikel 3 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. Handelaren mogen de toegang van **klanten** tot hun online-interface niet blokkeren of beperken door middel van technologische maatregelen of op enige andere wijze, om met **de nationaliteit, verblijfplaats** of **vestigingsplaats** van de **klant** verband houdende redenen.

1. Handelaren mogen de toegang van **consumenten** tot hun online-interface niet blokkeren of beperken door middel van technologische maatregelen of op enige andere wijze, om met **de plaats van herkomst** of **de verblijfplaats** van de **consument** verband houdende redenen.

Amendement 48

Voorstel voor een verordening Artikel 3 – lid 2 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Handelaren mogen, om redenen die verband houden met **de nationaliteit, verblijfplaats** of **plaats van vestiging** van de **klant, hun klanten** niet doorleiden naar een versie van hun **online interface** die verschilt van de **online interface** waartoe de **klant** oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen, door middel van de opmaak, het taalgebruik of andere kenmerken die deze

Handelaren mogen, om redenen die verband houden met **het land van herkomst** of **de verblijfplaats** van de **consument, consumenten** niet doorleiden naar een versie van hun **online-interface** die verschilt van de **online-interface** waartoe de **consument** oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen, door middel van de opmaak, het taalgebruik of andere

specifiek maken voor *klanten met een bepaalde nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging*, tenzij de *klant* voorafgaand aan een dergelijke doorleiding zijn uitdrukkelijke toestemming daarvoor geeft.

kenmerken die deze specifiek maken voor *consumenten uit een bepaald land van herkomst of met een bepaalde verblijfplaats*, tenzij de *consument* voorafgaand aan een dergelijke doorleiding *van de online-interface waartoe de consument oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen*, zijn uitdrukkelijke toestemming daarvoor geeft.

Amendement 49

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 – lid 2 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

In het geval van een dergelijke doorleiding met de uitdrukkelijke toestemming van de *klant*, blijft de *oorspronkelijke* versie van het *online interface* gemakkelijk toegankelijk voor die *klant*.

Amendement

In het geval van een dergelijke doorleiding met de uitdrukkelijke toestemming van de *consument*, blijft de versie van het *online-interface waartoe de consument in eerste instantie toegang wilde krijgen* gemakkelijk toegankelijk voor die *consument*.

Amendement 50

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. De verbodsbepalingen van de leden 1 en 2 zijn niet van toepassing wanneer de blokkering, beperking van toegang of doorleiding met betrekking tot bepaalde *klanten* of *klanten* in bepaalde gebieden noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting krachtens Unierecht of krachtens het recht van een lidstaat in overeenstemming met het recht van de Unie.

Amendement

3. De verbodsbepalingen van de leden 1 en 2 zijn niet van toepassing wanneer de blokkering *of* beperking van toegang *van klanten tot de online-interface van de handelaar* of doorleiding met betrekking tot bepaalde *consumenten* of *consumenten* in bepaalde gebieden noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting krachtens *het* Unierecht of krachtens het recht van een lidstaat in overeenstemming met het recht van de Unie *waaraan de activiteiten van de handelaar*

onderworpen zijn.

Amendement 51

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. Indien een handelaar de toegang van **klanten** tot een **online interface** blokkeert of **klanten** overeenkomstig lid 4 naar een andere versie van de **online interface** doorleidt, verstrekt de handelaar een duidelijke rechtvaardiging. Deze rechtvaardiging moet worden verstrekt in de taal van de **online interface** waartoe de **klant** oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen.

Amendement

4. Indien een handelaar de toegang van **consumenten** tot een **online-interface** blokkeert of **consumenten** overeenkomstig lid 3 naar een andere versie van de **online-interface** doorleidt, verstrekt de handelaar een duidelijke rechtvaardiging **en uitleg aan de consument**. Deze rechtvaardiging moet worden verstrekt in de taal van de **online-interface** waartoe de **consument** oorspronkelijk toegang probeerde te krijgen.

Amendement 52

Voorstel voor een verordening

Artikel 4 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Handelaren passen geen verschillende algemene voorwaarden voor toegang tot hun goederen of diensten toe om redenen die verband houden met **de nationaliteit, de verblijfplaats** of de **plaats van vestiging** van de **klant, in de volgende situaties**:

Amendement

1. Handelaren passen geen verschillende algemene voorwaarden voor toegang tot hun goederen of diensten toe om redenen die verband houden met **het land van herkomst** of de **verblijfplaats** van de **consument, wanneer**:

Amendement 53

Voorstel voor een verordening

Artikel 4 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(a) **wanneer de** handelaar goederen verkoopt en die goederen niet door de verkoper of namens hem over de grens worden geleverd in de lidstaat van de **klant**;

(a) **de** handelaar goederen verkoopt en die goederen niet door de verkoper of namens hem over de grens worden geleverd in de lidstaat van de **consument**, **maar worden opgehaald op een plaats waar de handelaar actief is en die de handelaar en consument zijn overeengekomen**;

Amendement 54

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 1 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

(b) wanneer de handelaar langs elektronische weg diensten verricht, met uitzondering van de diensten waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal;

Amendement

(b) wanneer de handelaar langs elektronische weg diensten verricht, met uitzondering van de diensten waarvan het hoofdkenmerk is het **verkopen in niet-materiële vorm of het** aanbieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal;

Amendement 55

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 1 – letter b bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(b bis) wanneer de handelaar langs elektronische weg niet-audiovisuele werken of diensten levert waarvan het hoofdkenmerk is het aanbieden van toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, en de handelaar over de nodige gebruiksrechten voor dergelijke inhoud voor de betrokken gebieden beschikt, of daartoe een licentie heeft verkregen;

Amendement 56

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – alinea 1 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

(c) **wanneer** de handelaar diensten verricht, andere dan de onder **punt b)** bedoelde, en die diensten worden verleend aan een **klant** in de verkoopruimten van de handelaar of op een fysieke locatie waar de handelaar actief is, in een andere lidstaat dan die waarvan de **klant** een onderdaan is of waar **hij** zijn verblijfplaats **of plaats van vestiging** heeft.

Amendement

(c) de handelaar diensten verricht, andere dan de onder b) bedoelde, en die diensten worden verleend aan een **consument** in de verkoopruimten van de handelaar of op een fysieke locatie waar de handelaar actief is, in een andere lidstaat dan die waarvan de **consument** een onderdaan is of waar **de consument** zijn verblijfplaats heeft.

Amendement 57

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. De verbodsbepaling van lid 1 belet handelaren niet algemene toegangsvoorwaarden aan te bieden, met inbegrip van verkoopprijzen, die van lidstaat tot lidstaat verschillen en die worden aangeboden aan consumenten in een bepaald gebied of aan bepaalde groepen consumenten.

Amendement 58

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Handelaren mogen ervoor kiezen zich te onthouden van grensoverschrijdende levering van

goederen of diensten in gevallen waarin de levering of de verstrekking extra kosten met zich meebrengt en/of de handelaar extra regelwerk oplevert.

Amendement 59

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 3 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

De verbodsbepaling van lid 1 is niet van toepassing wanneer een specifieke bepaling is vastgesteld in het recht van de Unie of de wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het recht van de Unie die belet dat de handelaar de goederen verkoopt of de diensten verleent aan bepaalde klanten of aan klanten in bepaalde gebieden.

Amendement

Door de handelaar te beletten de goederen alleen te verkopen of de diensten alleen te verlenen aan bepaalde consumenten of aan consumenten in bepaalde gebieden, wordt bij de toepassing van de verbodsbepaling van lid 1 rekening gehouden met de specifieke bepalingen die zijn vastgelegd in het recht van de Unie of in wetgeving van de lidstaten die in overeenstemming is met het recht van de Unie.

Amendement 60

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 3 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Met betrekking tot de verkoop van boeken *vormt* het in lid 1 vastgestelde verbod *geen beletsel voor handelaren om verschillende prijzen toe te passen voor klanten in bepaalde gebieden, voor zover zij daartoe verplicht zijn overeenkomstig de wetgeving van de lidstaten* in overeenstemming met het recht van de Unie.

Amendement

Met betrekking tot de verkoop van boeken *laat* het in lid 1 vastgestelde verbod *specifieke wetgeving inzake prijsstelling in de lidstaten, die* in overeenstemming is met het recht van de Unie, *onverlet*.

Amendement 61

Voorstel voor een verordening
Artikel 4 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 4 bis

Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepasselijke regels die betrekking hebben op auteursrecht en aanverwante rechten.

Motivering

De toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal moet niet in het toepassingsgebied van deze verordening worden opgenomen. Dit zou namelijk tot overlap met andere EU-wetgeving leiden.

Amendement 62

Voorstel voor een verordening
Artikel 5 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. Handelaren mogen niet om redenen die verband houden met ***de nationaliteit, de verblijfplaats*** of de ***plaats van vestiging*** van de ***klant***, de locatie van de betaalrekening, de plaats van vestiging van de betaaldienstverlener of de plaats van afgifte van het betaalinstrument binnen de Unie verschillende betalingsvoorwaarden toepassen voor de verkoop van goederen of verrichting van diensten, wanneer:

1. Handelaren mogen niet om redenen die verband houden met ***de plaats van herkomst*** of de ***verblijfplaats*** van de ***consument***, de locatie van de betaalrekening, de plaats van vestiging van de betaaldienstverlener of de plaats van afgifte van het betaalinstrument binnen de Unie verschillende betalingsvoorwaarden toepassen voor de verkoop van goederen of verrichting van diensten, wanneer:

Amendement 63

Voorstel voor een verordening
Artikel 6 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Overeenkomsten waarbij handelaren in strijd met deze verordening verplichtingen ten aanzien van passieve verkoop aangaan,

Bepalingen waarbij handelaren in strijd met deze verordening verplichtingen ten aanzien van passieve verkoop aangaan ***in***

zijn van rechtswege nietig.

de zin van Verordening (EU) nr. 330/2010, zijn van rechtswege nietig en ongeldig.

Amendement 64

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De lidstaten stellen de **sancties** vast die **bij overtreding** van deze verordening **worden opgelegd** en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze worden **toegepast**. De sancties waarin wordt voorzien, zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

Amendement

2. De lidstaten stellen de **regels** vast **betreffende de sancties** die **van toepassing zijn op inbreuken op de bepalingen** van deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze worden **uitgevoerd**. De sancties waarin wordt voorzien, zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

Amendement 65

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. De in lid 2 bedoelde sancties moeten worden meegedeeld aan de Commissie en moeten openbaar worden gemaakt op de website van de Commissie.

Amendement 66

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Uiterlijk op [datum in te vullen: twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening] en vervolgens om de **vijf** jaar **brengt** de Commissie **verslag uit over de**

Amendement

1. Uiterlijk op [datum in te vullen: twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening], en vervolgens **zoals vereist en tenminste** om de **vier** jaar, **beoordeelt**

evaluatie van deze verordening aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité. *Die evaluatie* gaat, indien nodig, vergezeld van een *voorstel* tot *wijziging* van *deze* verordening *in het licht van de juridische, technische en economische ontwikkelingen*.

de Commissie *de toepassing van deze verordening in het licht van de juridische, technische en economische ontwikkelingen en legt zij een op haar bevindingen gebaseerd verslag voor* aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité. *Dit verslag* gaat, indien nodig, vergezeld van een *wetgevingsvoorstel* tot *herziening* van *onderhavige* verordening.

In het in lid 1 bedoelde verslag wordt een beoordeling opgenomen van de mogelijke uitbreiding van het verbod van artikel 4, lid 1, onder b), tot diensten die langs elektronische weg worden verricht, waarvan het belangrijkste kenmerk is het bieden van toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, alsook de toegang tot andere sectoren, zoals de sectoren die gericht zijn op muziek, e-boeken, spellen en software.

Voorts wordt in het verslag bijzondere aandacht besteed aan eventuele economische gevolgen voor kmo's en startende ondernemingen, de doeltreffendheid van de in artikel 7 van deze verordening bedoelde nationale rechtshandhavingsautoriteiten en de focus op het gebruik en de bescherming van persoonsgegevens.

Amendement 67

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De in lid 1 genoemde eerste evaluatie moet in het bijzonder worden uitgevoerd met het oog op de beoordeling of het *verbod van artikel 4, lid 1, onder b), ook van toepassing moet zijn op diensten die langs elektronische weg worden verricht*, waarvan het belangrijkste

Amendement

2. De in lid 1 genoemde eerste evaluatie moet in het bijzonder worden uitgevoerd met het oog op de beoordeling of het *toepassingsgebied van deze richtlijn moet worden uitgebreid tot andere sectoren, zoals de sectoren financiën, vervoer, elektronische communicatie,*

kenmerk is het bieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal, *mits de handelaar over de nodige rechten voor de* betrokken gebieden *beschikt*.

gezondheidszorg en audiovisuele diensten, op voorwaarde dat de handelaar een licentie heeft verkregen of over de gebruiksrechten voor audiovisuele werken en immateriële goederen of diensten beschikt, waarvan het belangrijkste kenmerk is het bieden van toegang tot en gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal *voor alle* betrokken gebieden.

Amendement 68

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – alinea 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Artikel 4, lid 1, onder b), is evenwel van toepassing met ingang van 1 juli 2018.

Amendement

Schrappen

PROCEDURE VAN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE

Titel	Aanpak van geoblokking en andere vormen van discriminatie op grond van de nationaliteit, woon- of vestigingsplaats van klanten op de interne markt	
Document- en procedurenummers	COM(2016)0289 – C8-0192/2016 – 2016/0152(COD)	
Commissie ten principale Datum bekendmaking	IMCO 9.6.2016	
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	JURI 9.6.2016	
Medeverantwoordelijke commissies - datum bekendmaking	19.1.2017	
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg 12.9.2016	
Behandeling in de commissie	29.11.2016	31.1.2017
Datum goedkeuring	23.3.2017	
Uitslag eindstemming	+: 14 -: 3 0: 4	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Sajjad Karim, Sylvia-Yvonne Kaufmann, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Julia Reda, Pavel Svoboda, Tadeusz Zwiefka	
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Isabella Adinolfi, Daniel Buda, Jytte Guteland, Angelika Niebler, Virginie Rozière, Rainer Wieland	
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	Eugen Freund, Maria Noichl	

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE

14	+
ALDE	Jean-Marie Cavada, António Marinho e Pinto
EFDD	Joëlle Bergeron
GUE/NGL-Fractie	Kostas Chrysogonos, Jiří Maštálka
PPE	Pavel Svoboda
S&D	Eugen Freund, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Jytte Guteland, Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Maria Noichl
Verts/ALE-Fractie	Max Andersson, Julia Reda

3	-
EFDD	Isabella Adinolfi
ENF	Marie-Christine Boutonnet
PPE	Angelika Niebler

4	0
ECR	Sajjad Karim
PPE	Daniel Buda, Rainer Wieland, Tadeusz Zwiefka

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding